

Inhoud

4 Suicide is een wereldwijd volksgezondheidsprobleem

- 8 Landelijke Agenda Suicidepreventie 2021-2025
- 12 Interview met medewerkers van 113
- 21 Een reconstructie van elke zelfdoding in Nederland
- 26 Het belang van postventie na zelfdoding

EN VERDER

- 18 **HERDENKING**
Bart Nauta: Thuiskomen in een verweesd huis
- 25 **COLUMN**
Jackie June ter Heide: Kijk, Rob
- 29 **ONDERZOEK**
Nathalie van den Berg: Hoe zin te geven aan zelfdoding
- 32 **COLUMN**
Jitske Rullmann: Kramp
- 33 **INTERVIEW**
Florian Huber: Collectieve zelfdoding in Duitsland in 1945
- 35 **LEES-, KIJK- EN LUISTERTIPS**
- 40 **COLUMN**
Maryke Wolters: Zuurstof en champagne
- 49 **BOEKEN**
- 53 **NtVP**

15 Zelfdoding onder Canadese militairen na de Tweede Wereldoorlog

36 Suicide onder vluchtelingen, een stille ramp

41 Suicidepreventie: Juiste zorg begint bij de basis

44 ARQ onderzoek naar suicide bij vluchtelingen

46 Visies op zelfdoding in de moderne tijd

Redactioneel

Toen ik onlangs startte bij 113 Zelfmoordpreventie, kreeg ik naast reacties als 'dat is mooi werk', vaak te horen: 'Wat een zwaar onderwerp'. Hoe anders waren de reacties toen ik werkte voor een bedrijf in babyvoeding.

Deze opmerkingen zijn natuurlijk te begrijpen. Nieuw leven is nu eenmaal een leuker gespreksonderwerp dan gedachten aan de dood. Dat raakt direct een groot deel van het probleem. We gaan zware onderwerpen graag uit de weg en bespreken ze liever niet op een directe manier. 'Laten we het over iets luchtigers hebben' of 'laten we het op een geschikter moment bespreken'.

Bij 113 zijn we dag in dag uit bezig met het onderwerp suïcide. Dat is inderdaad geen lichtvoetig onderwerp. Toen ik mijn contract bij 113 tekende, ontving ik een kaartje: 'Houd je hart warm en je hoofd koel.' stond erop. Dat kaartje staat bij mij in het zicht tijdens een werkdag. Want de lessen die we dag in dag uit kunnen trekken uit onderzoek, zijn van onschatbare waarde voor de praktijk. De manier waarop collega's dagelijks contact maken met mensen met suïcidaliteit, vind ik hartverwarmend.

Na drie maanden bij 113 is mijn observatie: er heerst in Nederland vechtlust als het gaat om suïcidepreventie. Een algeheel geloof in de missie, dat niemand in Nederland eenzaam en radeloos zou mogen sterven aan zelfmoord. Dat werd duidelijk zichtbaar op *World Suicide Prevention Day*, afgelopen 10 september. Overall in het land is hier aandacht aan besteed. Zo is ook deze mooie samenwerking met *Impact Magazine* ontstaan. In dit themanummer delen we de laatste inzichten rondom suïcide en suïcidepreventie. We staan ook uitgebreid stil bij de Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021-2025, die als doel heeft de dalende trend in te zetten als het gaat om suïcidcijfers.

Hoe het is om bij 113 te werken? Ook het antwoord hierop lees je in dit nummer.

Leonie Luijendijk – Communicatieadviseur Landelijke Agenda Suïcidepreventie, 113 Zelfmoordpreventie

Misschien is het u ook opgevallen. Steeds vaker kunnen wij via het journaal en de kranten vernemen dat iemand overleden is door suïcide. Vaak betreft het bekende mensen. Zo'n 40-50 jaar geleden was dat anders. Toen was het taboe rondom suïcides veel groter en werd er voor gewaakt dit te benoemen in nieuwsberichten of rouwadventies. Dit lijkt aan het veranderen te zijn en dat vind ik een goede zaak. Echter, zoals u kunt lezen in deze editie van *Impact Magazine*, is berichtgeving over suïcides niet zonder risico op imitatiegedrag. Aangevoeld is dat vooral berichtgeving over suïcides van bekende mensen, waarbij de wijze beschreven wordt waarop zij zichzelf van het leven hebben beroofd, kan leiden tot imitatiegedrag en dus een stijging van het aantal zelfdodingen.

Op 10 september 2021 was het World Suicide Prevention Day. Ter gelegenheid hiervan wilden wij een nummer van *Impact Magazine* maken over suïcide, suïcidepreventie en de impact van suïcide op achterblijvers. Wij hebben hiervoor samenwerking gezocht met Stichting 113 Zelfmoordpreventie, de nationale organisatie waar mensen met suïcidale gedachten en hun naasten, 24/7 een beroep op kunnen doen, zowel telefonisch als online.

Het prachtige resultaat van deze samenwerking ligt voor u. Wat een genot was het om met zo'n professionele club mensen samen te werken aan een nummer met zo'n belangrijk thema en op deze wijze ook een bijdrage te leveren aan *World Suicide Prevention Day*.

In mijn werk als klinisch psycholoog heb ik vrijwel dagelijks te maken met mensen die worstelen met suïcidale gedachten of plannen en ik heb inmiddels geleerd dat het bespreekbaar maken van deze gedachten kan helpen om de ervaren wanhoop, de uitzichtloosheid en de pijn wat draaglijker en minder actueel te maken. Op die manier hoop ik, op bescheiden schaal, ook mijn steentje bij te dragen aan de preventie van suïcide.

Ellen Klaassens – Hoofdredacteur Impact Magazine

impact over de psychosociale gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen

Impact informeert, agendeert en discussieert over de psychosociale gevolgen van ingrijpende gebeurtenissen op zowel mensen, organisaties als samenleving. Het magazine is gericht op mensen die zich beroepsmatig bezighouden met de psychosociale gevolgen van rampen, crisis, oorlog en geweld, zoals hulpverleners, onderzoekers en beleidsmakers. Daarnaast focust Impact zich op een brede groep professionals en anderen met interesse in terugkerende actuele thema's als psychotrauma, psychosociale hulp na rampen en crisis als ook oorlog, vervolging en geweld.

Impact is een uitgave van ARQ Kenniscentrum Oorlog, Vervolging en Geweld en wordt mede mogelijk gemaakt door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de Nederlandstalige Vereniging voor Psychotrauma (NtVP).

Deze editie werd mede mogelijk gemaakt door 113 Zelfmoordpreventie en is onderdeel van de Landelijke Agenda Suïcidepreventie 2021-2025.

Abonnement Impact komt vier keer per jaar uit, een jaarabonnement kost € 27,50. Abonneren kan door een mail te sturen naar impactredactie@arq.org

Redactie Ellen Klaassens (hoofdredacteur), Ingrid van Assouw, Menno van Duin, Lucia Hoenselaars, Joanne Mouthaan, Bart Nauta, Onno Sinke, Sophie van den Bergh

Redactie coördinatie Marleen van de Ven

Redactieadres Nienoord 5, 1112 XE Diemen

Contact Tel. 088-3305190, e-mail: impactredactie@arq.org

Uitgave 5de jaargang, 2021 - nr. 3

Oplage 1.350 exemplaren

Vorm en productie Bruksvoort Design

ISSN 2543-2591